

Lange staarten in de varkenshouderij

Nederlandse varkenshouders mogen vanaf 2030 niet meer preventief de staarten van varkens couperen. Op dit moment wordt het couperen gedoogd als je kan aantonen dat het noodzakelijk is op jouw bedrijf. Alleen een dierenarts kan bepalen dat het couperen essentieel is voor het dierenwelzijn, veel varkenshouders maken nog gebruik van deze optie. Schothorst Feed Research (SFR) is een nutritioneel onderzoeksbedrijf met 370 zeugen waar ruim 30 biggen/zeug per jaar worden grootgebracht. Dierenwelzijn is bij SFR van zeer groot belang, hierdoor is er in 2019 al besloten om te stoppen met het preventief couperen van staarten.

SFR doet al jaren onderzoek naar verschillende voersoorten bij varkens, in het onderzoek is het observeren van de dieren een groot en belangrijk onderdeel van het onderzoek. Al jaren controleert SFR elke 3 weken de biggen- en vleesvarkensafdelingen op de prevalentie van manipulatief gedrag, evalueert eventuele risicofactoren en wordt er één keer per jaar een welzijnscheck ingevuld voor alle afdelingen. Met deze onderzoeksgegevens heeft SFR het bijtgedrag al aanzienlijk kunnen verminderen. Staartbijten wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren. Dit maakt het een complex probleem, waardoor het vaak een bedrijfsspecifieke aanpak nodig heeft. Verschillende risicofactoren die kunnen leiden tot bijtgedrag zijn; ventilatie, temperatuurswisselingen, luchtkwaliteit, voeding, bezettingsgraad, aantal eetplekken/dier, drinkwater, personele bezetting, hokverrijking, diergezondheid en genetica.

We hebben het vaak over staartbijten. In de praktijk zijn er 3 verschillende soorten van bijtgedrag: staartbijten, flankbijten en oorbijten. Waarbij het staartbijten bij SFR het meest voorkomt bij vleesvarkens en het oorbijten voornamelijk bij de biggen. Naar flankbijten is nog weinig onderzoek gedaan, waardoor er nog niet veel over bekend is. SFR heeft door middel van camera opnamen in de stal, de dieren 24/7 kunnen monitoren. Hieruit kon het bijtgedrag goed in beeld worden gebracht. Door de cameramonitoring zie je veel meer dan wanneer dit alleen wordt bekeken tijdens de normale controles. Het bijtgedrag begint vaak met het sabbelen, hierbij ontstaat er nog geen schade. Toch is dit een zeer belangrijke fase, het is namelijk van belang om zo snel mogelijk in te grijpen zodat het gedrag niet een gewoonte wordt. Wanneer het staartbijten eenmaal een probleem is, is dit nog maar moeilijk af te leren. In onze stallen viel op dat het bijten rond de leeftijd van 2 tot 4 weken begint, dit komt doordat er dan minder ruimte voor de biggen is en er een verandering in het voer plaats vindt.

SFR heeft verschillende aanpassingen doorgevoerd om de risicofactoren zo klein mogelijk te maken. Bij de ventilatie is het van belang dat er voldoende frisse lucht binnen komt, maar dat hierbij zo min mogelijk temperatuurswisselingen zijn. Hierdoor is ervoor gekozen de luchtinlaat bij de vleesvarkens door middel van luchtgeleidingsbakken naar 1,5 meter boven de grond te brengen. Doordat er geen directe buitenlucht inlaat meer is, is ook de invloed van de wind geminimaliseerd en is de inkomende lucht van een constantere temperatuur. Zoals is te verwachten zijn de temperatuurswisselingen per seizoen groot, Daarom is het belangrijk om hier in de herfstperiode extra aandacht voor te hebben. De luchtverdeling in de stallen moet optimaal zijn, waarbij er overal een gelijkmatige en rustige stroom verse schone lucht is. Door middel van een rookproef is dit in beeld gebracht. Hieruit bleek dat de luchtinlaat naar de biggenafdeling kleiner moest worden. Door de nieuwe welzijnsregels zitten er minder varkens per m² waardoor er te veel lucht op de afdeling kwam. Door de luchtinlaat kleiner te maken en de inkomende lucht voor te verwarmen zijn de temperatuurswisselingen zo veel mogelijk beperkt.

Uit de rookproef kwam ook naar voren dat er door kleine kieren tochtvorming kan ontstaan. Dit is eenvoudig te verhelpen door de kieren af te kitten. Denk dan ook aan de voorkant van de boxen, door deze goed dicht te maken hebben de dieren zo min mogelijk last van eventuele tocht.

Diergezondheid

Hoe gezonder de dieren zijn, hoe minder stress ze hebben waardoor het bijtgedrag ook veel minder voorkomt. Het blijkt dat het verlagen van de bezettingsgraad (resulterende in meer m²/ dier, meer voer ruimte en meer drinkruimte) in sommige van de afdelingen de incidentie van manipulatief gedrag omlaag wist te brengen. Door alle dieren speel materiaal te geven wordt verveling tegengegaan en het natuurlijk gedrag bevordert. Bij SFR wordt dit gedaan door middel van katoenen touwen en speeltjes (zie foto). Op deze manier wordt er zo goed mogelijk voldaan aan de verschillende eisen waaraan hokverrijking moet voldoen (bijv. eetbaar, kauwbaar, wroetbaar en afbreekbaar). Een voordeel van de lange staarten is dat het inzicht geeft in het welzijn van de dieren. Een mooie krul in de staart, geeft aan dat het dier happy en gezond is.

Bij het voorkomen van staartbijten geldt het aloude gezegde: "Rust, Reinheid & Regelmaat!"

Niet voor publicatie

Noot voor de redactie

Helaas is het vanwege Corona en de vogelgriep niet mogelijk om een bezoek te brengen aan ons bedrijf. Voor meer informatie, kunt u contact opnemen met:

Alieke Boudeling
Communicatiespecialist SFR
06-40926283
aboudeling@schothorst.nl

Ps. Onder de foto vindt u een link om deze in hoge resolutie te downloaden.